

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XI. Proponitur altera controuersia; An Ecclesia sit semper visibilis, siue, an errare & deficere possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

electos, quemadmodum etiam in corpore humano inueniuntur & unguis & capilli, qui non viuunt, & nemo tamen inde colligit, corpus humanum nihil esse, nisi unguis & capillos. Atq; hæc dicta sunt iuxta sententiam Driedonis. Nam secundum alteram sententiam, quam nos paulò antè veriorē esse diximus, respondendum erit, Judæos, Turcas, Paganos, nec non manifestos hæreticos, qui alicubi simulent se esse Christianos & Catholicos non esse de Ecclesia, nisi secundum apparentiam exteriorem, & putatiuè nō verè. Neque inde sequetur, vt Ecclesia fiat inuisibilis: nam si fortè necesse sit, cognoscere, an eiusmodi homines sint Ecclesiæ Catholicæ membra, necne: cogi poterunt, vt ostendant admissionem suam ad Ecclesiam, id est, vt probent se baptizatos, vel reconciliatos, quæ visibilia, & sensibus externis exposita sunt. Alia verò ratio est de fide, aliisq; internis virtutibus, quas qui in omnibus Ecclesiæ membris requirunt, ij faciunt Ecclesiam planè inuisibilem, & soli Deo notam, vt rectè Petrus à Soto Brentianis obiecit.

CAPVT XI.

Proponitur altera controuersia; An Ecclesia sit semper visibilis, siue, an errare & deficere possit.

EXPLICIT VIMVS, quid sit Ecclesia, nunc dicendum est, qualis sit. Dissensio inter nos & hæreticos in tribus consistit. Primùm enim illi dicunt, veram Ecclesiam esse inuisibilem, soli q; Deo cognitam. Quo loco nota ex Friderico Staphilo in prima Apologia, parte 3. Lutheranos inuitò Ecclesiam inuisibilem fecisse, deinde tamen, cum viderent absurda, quæ inde sequebantur, secreto consilio statuisse, vt Ecclesia visibilis diceretur: Itaque cœperunt omnes docere, Ecclesiam esse visibilem; sed sic tamen, vt nomine visibili, re inuisibilis esset.

Ac PRIMVM Lutherus in libro de seruo arbitrio, cum ei Erasmus obiecisset, non esse credibile, Deum tam longo tempore deseruisse Ecclesiam, respondit, Deum nunquam deseruisse Ecclesiam, sed non esse Ecclesiam Christi illam,

quæ vulgò dicitur Ecclesia, id est, Papam, Episcopos, Clericos, Monachos, & ceteram Catholicorum multitudinem; sed Ecclesiam esse quosdam paucos pios, quos, quasi reliquias, Deus conseruat: Et semper hoc fuisse in mundo, ut vera Ecclesia non esset illa, quæ dicebatur Ecclesia; sed quidam pauci. Et in libro contra Catharinum dicit, Ecclesiam esse spiritualem, & sola fide perceptibilem, In libro de abroganda Missa priuata, part. I. sic loquitur idem Lutherus: *Quis, inquit, Ecclesiam nobis monstrabit, cùm sit occulta in Spiritu, & solum credatur? sicut dicitur; Credo Ecclesiam sanctam?*

Iam MAGDEBURGENSES Cent. I. lib. I. cap. 4. col. 170 definiunt, Ecclesiam cœtum visibilem; tamen col. 171. distinguunt duas Ecclesias; & col. 178. dicunt, veram Ecclesiam esse cœtum exiguum plerumque; falsam verò, numerosum, quia ad veram soli illi pertinent, qui intrant per portam angustam, id est, verè pij; quæ Ecclesia proinde sit invisibilis; & col. 181. dicunt, tempore Christi fuisse de Ecclesia ra Pastores, Magos, Zachariam, Simeonem, Mariam, Annam; non autem Pontifices & Sacerdotes, quia nimirum illi pij, isti impij erant.

PHILIPPVS Melanchthon in Locis, loco 12. quæ de Ecclesia, repetit aliquoties Ecclesiam esse visibilem; tamen ibidem dicit, in controuersis sequendum esse verbum Dei iuxta confessionem veræ Ecclesiæ; hanc autem veram Ecclesiam dicit non esse Pontifices & Sacerdotes, nec maiorem partem Concilij, sed quosdam pios & electos à Deo illuminatos; & ibidem dicit, tempore Eliæ Ecclesiam veram fuisse Eliam, Heliseum, & paucos alios illis adhærentes; non autem ceteram Iudæorum multitudinem: Et tempore Christi Ecclesiam fuisse Zachariam, Simeonem, Mariam, Pastores quia nimirum pij erant.

BRENTIVS in Confessione VVirtembergensi, capite de Conciliis, dicit, habere Ecclesiam Dei promissionem; tamen non esse standum iudicio Conciliorum, quia pauci sunt ibi electi, & quia sæpe maior pars vincit meliorem. Et in Prolegomenis: *Vide, inquit, quod faciat (Petrus à Soto) Ecclesiam visibilem, & sensibus corporeis perceptam. Delendus igitur est ille articulus Symboli Apostolici; Credo Ecclesiam sanctam & catholicam*

holicam, & erit sic reponendus; Video & sentio Ecclesiam sanctam Catholicam. Item CALVINVS lib. 4. Instit. cap. 1. §. 7. *Bisariam, inquit, de Ecclesia sacra litera loquuntur: Interdum enim cum Ecclesiam nominant, eam intelligunt, quæ est reuera coram Deo, &c.* Et infra de hac loquens: *Nobis, inquit, inuisibilem solius Dei oculis conspicuam credere Ecclesiam necesse est.* Et §. 3. *Ceterum, inquit, ad amplexandam eomodo Ecclesia unitatem, nihil opus est Ecclesiam ipsam oculis cernere, aut manibus palpare.*

SECUNDO docent, visibilem Ecclesiam interdum ita errare in fide, & moribus, ut penitus deficiat: ita Calvinus in præfatione Institut. *Sed non parum, inquit, à vero aberrant, dum Ecclesiam non agnoscunt, nisi quam presentis oculo cernant.* Et infra: *Fremunt, inquit, nisi Ecclesia digito semper ostendatur.* Et infra: *Quin potius, inquit, permittamus Deo, ut quando ipse solus nouit, qui sui sunt, interdum etiam Ecclesia sua exteriorem notitiam ab hominum aspectu auferat.*

TERTIO docent, Ecclesiam veram, id est, inuisibilem non posse quidem deficere, nec errare in iis, quæ necessariò ad salutem pertinent; tamen in aliis errare posse: Ita Calvinus lib. 4. cap. 8. Institut. §. 13. & alibi. Nos contrarium asserimus, ac singula suis argumentis confirmabimus.

CAPVT XII.

Ecclesiam esse visibilem.

RIMVM igitur, quod vera Ecclesia sit visibilis, probatur primò ex Scripturis omnibus, vbicun- que inuenitur nomen Ecclesiæ; nam semper nomine Ecclesiæ visibilis congregatio significatur; nec vnum saltem locum Calvinus proferre potuit, nec protulit, vbi hoc nomen tribueretur congregationi inuisibili. Certè cum dicitur Num. 20. ^{v. 4.} Quis eduxistis Ecclesiam Domini in solitudinem? Ecclesia vocatur populus ille notissimus Israël, qui exierat de Ægypto: Sic 3. Reg. 8. ^{v. 17.} de visibili Ecclesia manifestè loquitur Scriptura, cum dicit: Conuertitq; Rex faciem suam, & benedixit omni Ecclesia Israël; omnis enim Ecclesia Israël stabat. Matt. 16. Super hanc petram ædificabo

Q Q 5 Ecclesiam